

Oslabená Unie a nová Jalta

Miloš Balabán

Předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker opět překvapil svými výroky o Rusku. Sankce nechce rušit, zároveň ale chce mít s Ruskem nekonvenční dohodu, neboť bez něj nemůže existovat evropská bezpečnostní struktura. Chtěl by proto s Ruskem diskutovat jako rovný s rovným. To řekl v interview pro Euronews.

Rusko přitom podle Junckera není regionální mocnost, jak to chybně odhadl americký prezident Obama. Naopak je s Ruskem třeba jednat jako s velkou zemí a hrdým národem. A celé to ještě okořenil poznámkou, že rozloha EU je pět a půl miliónu čtverečních kilometrů a Ruska sedmnáct a půl miliónu. Závěr? Musíme se ještě hodně dozvídat o Rusku, protože o tom Unie mnoho neví.

Člověk je z takových tvrzení hodně na rozpacích. Jsou v protikladu s tím, že Rusko je většinou v Bruselu považováno za nebezpečného protivníka. Nejvíce v oblasti propagandy. Proč to tedy Juncker svými vyjádřeními nabourává? Pro odpověď je nutné se podívat přesně o rok zpátky. Tehdy v Pasově z jeho úst zazněla slova o potřebě uvolnit napětí s Ruskem, dosáhnout s ním praktického vztahu a nedovolit, aby tento vztah diktoval Evropě Washington. V tomto punktu se zřejmě situace mění. Těsně před Junckerovým interview měl totiž interview pro New York Times Donald Trump. Chce také nacházet společný jazyk s Ruskem, a myslí si, že i Rusové usilují o totéž s Američany. Podle Trumpa to odpovídá společným zájmům. A společným jmenovatelem je boj proti Islámskému státu v Sýrii.

Pěkná slova, která Rusové rádi slyší. Jenže Američané, i kvůli nějaké Obamově strategii, tahají v Sýrii za kratší konec provazu. Islámský stát ještě poražen není, na kahánku nicméně asi má protiasadovská opozice. Aleppo ukazuje, že Rusům se daří vytvářet „fakta na zemi“ a že může být hotovo ještě do nástupu Trumpa do prezidentského úřadu.

Řekl bych, že ten se nepokusí zvrátit výsadní ruskou pozici v syrském konfliktu, spíše bude kooperovat na stabilizaci situace. I když dost dobře možná i z toho důvodu, že, jak uvádí saúdskoarabské zdroje, je na Blízkém východě stále zachováno dělení z dob studené války: Sýrie patří Rusku a státy Perského zálivu USA.

Buď jak buď, Evropa nemá na vývoj situace v Sýrii jakýkoliv vliv. Závisí na Rusku a USA, což vzhledem k další možné migraci ze Sýrie i k napjatým evropsko-tureckým vztahům není komfortní situace. Junckerova vstřícnost vůči Rusku má tak navýsost pragmatický rozměr. I proto, že Evropa je aktuálně politicky oslabená.

Takže by nás neměla v budoucnu zaskočit další překvapivá prohlášení, a to nejen od Junckera. Třeba od Françoise Fillona, po pravicových primárkách možného francouzského prezidenta, který má pro politiku Vladimíra Putina pochopení. Francouzský bezpečnostní expert François Heisbourg k tomu ovšem sarkasticky poznamenal, že „proputinismus“ ve Francii by se stal jednou z prvních obětí nové Jalty mezi Donaldem Trumpem, Vladimírem Putinem a Si Ťin-pchingem. Uvidíme.